

Mødet den 6te September.

198/92. I Anledning af den i Mødet den 29de Marts omhandlede Skrivelse fra 2den Generalkommandointendantur af 19de f. M. angaaende Benyttelse af den til Anlæg af en Renovationsanstalt hidtil udsætte c. 700 Alen fra Artillerietablisfementet beliggende Plads fremkom Udvalget for Renovationsvæsenets Omordning i Mødet den 7de Juni med en Betænkning fra Ingeniør Rump af 26de Maj d. A., hvori der efter nærmere Argumentation for det formentlig ubetænkelige i at blive ved den saaledes udpegede Plads, dog ogsaa fremsættes Forslag til Valg af to andre paa et fremjendt Kort nærmere betegnede Pladser, hvoraf den ene, betegnet som Nr. 1, ligger c. 1500 Alen og anden, Nr. 2, c. 1000 Alen fjærnet fra Artillerietablisfementet. Omkostningerne ved Valget af disse Pladser vil fordyre det tidligere opgjorte Overslag med c. 4300 Kr. samt, dersom Afsløbet ikke ønskes benyttet til Overrissling, med c. 3000 Kr. for Plads Nr. 1 og med c. 1200 Kr. for Plads Nr. 2.

Af disse Pladser anbefalede Udvalget at vælge Plads Nr. 2.

Efter at Sagen var forelagt i Mødet den 7de Juni, blev den nærmere Forhandling udsat til Mødet den 14de f. M. Da der i sidstnævnte Møde imidlertid var fremkommet et Andragende fra Bestyrelsen for Aarhus Grundejerforening af 9de Juni, hvori denne anholdt om, at Afgørelsen af Sagen af Hensyn til Grundejernes store Interesse i sammes hensigtsmæssige Ordning maatte blive udsat en kortere Tid, for at Bestyrelsen kunde faa Lejlighed til at gøre sig nærmere bekendt med Forslaget og eventuelt fremkomme med saadanne Endringer, som Hensynet til Grundejernes foranberørte Interesse maatte opfordre den til, vedtog man at udsætte den nærmere Behandling til efter Sommerferien.

Idet Sagen paa ny foretoges, fremlagdes der følgende fra nysnævnte Bestyrelse modtagne Andragende af 27de f. M.:

„Efter at have haft Lejlighed til at gøre os nærmere bekendt med det det ærede Byraad forelagte „Forslag til Omordning af Aarhus Renovationsvæsen“, tillade vi os herved at fremsætte følgende Bemærkninger:

Under de Overvejelser, som denne Sag har givet os

Anledning til, har det Spørgsmaal fremstillet sig for os, om vi ikke burde stræbe hen til, at Grundejerne selv, som et tvungent Interessentskab (i Lighed f. Eks. med Kjøbenhavns Brandsocietet) overtog Anlægget og Driften af Renovationsanstalten, og ved at forhandle med de kjøbenhavnske Grundejerforeninger, der for Tiden arbejde paa en saadan Ordning for Kjøbenhavns Vedkommende, ere vi komne til det Resultat, at der vel er meget, der taler for, at Grundejerne selv besørge Renovationens Vortskaffelse, og at Ingeniør Rumps Forslag ogsaa i Hovedtrækkene kunde lægges til Grund herfor, men da der ikke tidligere har været indført nogen lignende Ordning her i Landet, vil der udkræves længere Tid til Overvejelse af de mange Detailspørgsmaal, som en god Løsning af en saa vanskelig Sag nødvendigvis maa medføre, ligesom der ogsaa kræves Tid til at fremskaffe den første Betingelse for, at Grundejerne kunne paatage sig den fremtidige Vortskaffelse af Latrinen, nemlig Lovgivningsmagtens Medvirkning til, at der dannes en tvungen Organisation af Byens Grundejere efter de Principer, der ere indeholdte i det medfølgende Bilag (Medlemsblad for Kjøbenhavns Grundejerforening Nr. 63 B) optagne Forslag til Lov om Drettelsen af Kjøbenhavns Renovationselskab. Da det endelig vil være af største Betydning for Dannelsen af et slikt Interessentskab af Grundejerne her i Byen, at man kan høste Udbytte af de Erfaringer, der ville blive gjorte ved en ny Ordnings Indførelse i Kjøbenhavn — hvilken denne end bliver — tillade vi os herved principaliter at andrage om, at Sagen udsættes, indtil der er truffet en endelig Ordning af disse Forhold i Kjøbenhavn.

Naar der hen ses til, at man i Kjøbenhavn, der er ti Gange saa stor som Aarhus, endnu ikke har fundet det paatrængende nødvendigt at sætte en bestemt Tidsfrist for en bedre Ordnings Gennemførelse, kan der næppe være Grund til at forlange, at Aarhus, den forholdsvis lille By, i den Retning skal gaa i Spidsen, særligt da det ikke vides, at den nuværende Ordning i Kjøbenhavn i sanitær Hen-

seende er at foretrække for den nuværende Ordning her i Byen.

For saa vidt imidlertid Byraadet ikke af det foransførte skulde finde tilstrækkelig Anledning til en saadan yderligere Udsættelse af Renovationsagen, tillade vi os at henlede Opmærksomheden paa, at følgende Punkter i Ingeniør Rumps Forslag efter vor Formening bør ændres, for at Forslagets Gennemførelse ikke skal medføre en altfor stor Udgift for Grundejerne, nemlig:

1. De ny Tønder gives samme Størrelse, som de nuværende i Genhold til Sundhedskommissionens Paalæg skulle have.

Da det kun er saa Nar siden, at Sundhedskommissionen paabød en Overgang fra de den Gang almindelige smaa Tønder til de nu almindelige større, tør man vel gaa ud fra, at Sundhedskommissionen derved har tilsigtet en sanitær Fordel, hvorfor det falder os lidt vanskeligt at forstaa, at der nu kan opnaas et sanitært Gode ved atter at gaa tilbage til de fornyligt kasserede smaa Tønder.

Vi skulle desuden fremhæve, at de af Ingeniør Rump foreslaaede smaa Tønder ville medføre den store Gene, at selv de mindste af de nu almindelige Klosetspande — der ligeledes ere anbefalede af Sundhedskommissionen — ikke ville kunne udtømmes i en af de projekterede Tønder, uden at denne vil blive overfyldt inden Forløbet af den regelmæssige Tømningstid, idet man jo maa gaa ud fra, at Klosetspandene først tømmes, naar de ere fyldte.

At indføre særlige Potterum i Gaardene vil let medføre Urenlighed; det vil være en stor Bekostning baade ved Anlæg og Tømning og i de fleste Tilfælde stride imod den bestaaende Bygningslov.

2. Afgiften for den regelmæssige Tømning nedsættes til 5 Kr. pr. Tønde om Aaret. Ekstratømning af en Tønde til 15 Øre for hver Gang.

Ved Bibeholdelsen af de nuværende Tønders Størrelse vil der, foruden det ovennævnte Gode, opnaas, at Tømningen ikke behøver at foregaa saa ofte, hvorfor Betalingen

for den regelmæssige Tømning maa kunne ned sættes til 5 Kr. pr. Tønde, og forhaabentlig vil Afgiften senere, naar Indtægten ved Salg af Latringsødning viser sig at overstige det kalkulerede Beløb, kunne ned sættes til den nu almindelige, nemlig 4 Kr. pr. Tønde.

Den i Forslaget satte Betaling for Ekstratømning à 50 Dre pr. Tønde maa vel nærmest bero paa en Fejls-tagelse, og tillade vi os herom at henvise til et til By-raadet indsendt Tilbud af 12te Decbr. 1892, paa et Kon-jortiums Vegne undertegnet af Bayer & Holst om Over-tagelse af hele Renovationsagen for 25 Aar. Dette Kon-jortium tilbyder Ekstratømning for 15 Dre pr. Tønde.

3. Vi se ej heller nogen Grund til, at der kun kan opnaas regelmæssig Tømning een Gang ugentlig, hvorfor vi tillade os at foreslaa, at Forslagets Bestemmelser ændres derhen, at der kan opnaas lige saa mange regelmæssige Tømninger, som der maatte ønskes enten for alle eller enkelte af en Ejendoms Tønder, Betalingen beregnet i Forhold til Taksten for den ugentlige Tømning.

Sluttelig tillade vi os at henstille, om ikke Fordelene ved, at Renovationsanstalten lægges ved Jernbanen, kunne antages at blive saa store, at man alene af økonomiske Grunde bør foretrække en saadan Beliggenhed uanset den Forbyrdelse af Anlægget, som dette vil have til Følge. Efter vor Formening fortjener dette Spørgsmaal den alvorligste Overvejelse, thi selv om der maaske i de første Aar vil findes tilstrækkelig Af sætning for Produktet blandt de nærmest boende Landmænd, hvilket dog vist nok meget vil bero paa, om Oplagspladsen er stor nok til, at Landmændene kunne vente med at afhente det til de Tider paa Aaret, hvor deres øvrige Arbejde bedst tillader dem det, vil der i Genhold til Udtalelser af fremragende Landmænd antagelig kunne op-naas endog betydelig højere Priser for Produktet, saafremt man ved Forbindelse med Jernbanen har skaffet sig et stort Opland, hvorved der altsaa tillige aabnes en Mulighed for, at baade Kommunens og Grundejernes Udgifter til

Renovationsvæsenet i Fremtiden kunne yderligere for-
mindskes.

Hermed 1 Bilag."

Efter at Sagen var drøftet, vedtog man at fremsende dette
Andragende til Erklæring af Udvalget.

(Se Mødet den 25de Oktober.)

^{250/92.} Paa dertil givne Anledning vedtog man under
Henjyn til de nærmere oplyste Omstændigheder at frafalde Krav
paa det Beløb af 200 Kr., som Byraadet i Mødet den 15de
December 1892 betingede sig hos Glarmester J. Chr. Witten
som Betaling for det Stykke af Fortovet, som han indtog ved
Bebyggelsen paa Ejendommen Gade-Nr. 5 paa Nagade i Genhold
til Byraadets Bestemmelse om Udrykning af Façadelinien i
denne Gade.

^{354/92.} Efter Indstilling af Udvalget for Opførelsen af det
offentlige Slagtehus antoges følgende Licitationstilbud paa Leve-
ring af Jernstøberi- og Smedearbejde til Slagtehuset, nemlig
fra Maskinfabrikant S. P. Johansen til Stald-

bygningen og Hesteflagteriet for 4,070 Kr. 36 Ø.
og fra Jernstøber Chr. Christensen's Enke til

Slagtehuset for 11,752 — " —

og til Administrationsbygningen for 270 — " —

Endvidere vedtoges det ligeledes efter Udvalgets Indstilling
at forandre Beliggenheden af Kontor- og Kontrollokalerne i
Administrationsbygningen saaledes, at Kontoret i Stedet for at
vende ud imod Bejen kommer til at ligge ud imod Gaarden,
medens Kontrollokalet flyttes fra Gaarden ud imod Bejen.

(Se Møderne den 16de f. M. og den 13de d. M.)

^{211/93.} I Følge en fra Kommunens Sagsfører modtagen
Protokoludskrift er der den 8de f. M. falden Dom i Sørets-
sagen „Fjerde Søforsikringselskab, limiteret“, kontra Aarhus
Byraad paa Aarhus Havns Vegne angaaende paa krævet Erstat-
ning for Skade tilføjet Skibets Last ved Galeasen „Dæscar"s
Stranding den 19de Maj f. A. paa Søndre Moles Forlængelse
(se senest Mødet den 16de November 1893).

Konklusionen af den affagte Dom lyder saaledes:

„Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Aarhus Byraad paa Aarhus Havn's Begne, hør til Citanterne, „Fjerde Søforsikringselskab, limiteret“, betale 254 Kr. 34 Øre med Renter 5 % p. a. fra den 11te November 1893 til Betaling sker.

Søgsmaalets Omkostninger ophæves.

At efterkomme inden 3 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

Thorup. M. Olsen. S. Christoffer Jensen.“

Toges til Efterretning.

Dommens Bestemmelser ere efterkomne af Havneudvalget uden Appel, hvilket Byraadet bifaldt.

¹²/₉₄ — 25. I Anledning af en af en herværende Enke til Amtet indgiven Klage over Utilstrækkeligheden af den hende tilstaaede Understøttelse (ad Ald. Nr. ¹⁰⁵/₉₁) vedtog man efter Anmodning af Amtet i Skrivelse af 21de Juli d. A. om at ytre sig over Andragendet og i Følge Forslag af Udvalget for Alberdomsunderstøttelse at udtale, at Enken, der er født den 3dje Juli 1827, i forrige Aar tilflyttede Kommunen fra Viborg, hvor hun havde været tilstaaet en Understøttelse af 5 Kr. maanedlig, hvilken Understøttelse ogsaa blev tilstaaet hende her fra den 1ste Decbr. f. A. at regne. Allerede i samme Maaned fremkom hun med Andragende om Forhøjelse, men uden at opnaa en saadan, idet Byraadet under 18de Januar d. A. iastholdt sin tidligere Afgørelse. Af en efter Foranstaltning af Udvalget foretagen Undersøgelse fremgaar det, at Enken i 1893 afhændede et lille Hus paa Viborg Mark, og at hun af Købesummen fik 295 Kr. tilovers, der udbetales med 18 Kr. 75 Øre fjerdingaarlig, første Gang Oktober f. A. Enken har saaledes med Alberdomsunderstøttelsen en aarlig Indtægt af 135 Kr., foruden at hun ejer en lille Kapital, som hun i Nødstilfælde kan disponere over. Herefter forekommer det Byraadet, at den tilstaaede Understøttelse efter Forholdene i det hele for Tiden maa anses tilstrækkelig.

I Overensstemmelse hermed blev der under 8de September tilfrevet Aarhus Stiftamt, der imidlertid i Skrivelse af 13de

f. M. resolverede, at da Andragerinden efter det foreliggende synes lidet arbejdsdygtig, da hendes Indtægt bortset fra Alderdomsunderstøttelsen væsentlig kun bestaar af det kontraktmæssige aarlige Afdrag, stort 75 Kr., paa Salgssummen for det Hus, hun tidligere har ejet paa Viborg Mark, og den Udvej til at forhøje sin Indtægt, som anvises hende, nemlig at disponere over Retten til Resten — efter Opgivende af Udvalget for Alderdomsunderstøttelse nu kun 220 Kr. — af Salgssummen formentlig ikke er synderlig praktisk, samt da 50 Kr. af Indtægterne medgaa til Husleje, kunde der formentlig være Grund til at forhøje hendes Alderdomsunderstøttelse med et passende Beløb, f. Eks. til 84 Kr. aarlig. Amtet anmodede derfor Byraadet om paa ny at tage Sagen under Overvejelse og i sin Tid meddele Underretning om dens Udfald.

Foranlediget heraf forhøjedes den Enken tillagte Understøttelse i Mødet den 27de Septbr. til 84 Kr. aarlig, hvorom Amtet blev underrettet i Skrivelse af 28de f. M.

¹²/₉₄ — 26. Efter Indstilling af Udvalget for Alderdomsunderstøttelse afgjordes der en Del Begæringer om saadan Understøttelse. (Se Møderne den 2den f. M. og den 13de d. M.)

³⁰/₉₄. Til Efterretning toges et Cirkulære fra Bestyrelsen for den danske Købstadforening af 26de f. M. med Regnskab over Anvendelsen af de indkomne Bidrag til Købstadforeningens Sølvbryllupsgave til Deres fgl. Højheder Kronprinsen og Kronprinsessen, til hvilken Gave Flertallet af Byraadets Medlemmer som Komite (se Mødet den 25de Januar) har indsamlet Bidrag. (Se Mødet den 28de Juni.)

²¹¹/₉₄. Efter derom fra de vedkommende foreliggende Andragende og i Overensstemmelse med Politimesterens subsidiære Indstilling bevilgede Byraadet, at det paa Konto VI 1 a paa indværende Aars Budget til Forbedring af Patrouillebetjentes, navnlig de ældres, Lønning optagne Beløb af 400 Kr. maa udbetales med 50 Kr. til hver af Betjentene C. J. Krarup, Chr. Stjer, L. Mikkelsen, N. Christensen, N. Jørgensen, J. Jensen og J. Mathiasen samt med 37 Kr. 50 Øre til

H. Høier, der den 1ste Oktober d. A. efter Opfigelse fra Politiets Tjeneste fratræder sin Post som Patrouillebetjent, og med 12 Kr. 50 Ore til A. Nielsen, som efter fornævnte Betjente er den ældste i Tjenesten.

^{289/94}. I et for Byraadet indkommet Andragende havde Restavratør D. J. Gleerup anholdt om Fritagelse for at betale en ham ellers paahvilende Baudafgift for et i Porten til den af ham beboede Ejendom, Store Torv Nr. 7, hvori han ogsaa har Beværtningslokaler, indrettet Pissoir, der efter sin Beliggenhed ogsaa benyttes af Publikum, men under Hensyn til Bestemmelsen i den for Købstaden gældende Politivedtægts § 64 fandt man ikke Anledning til at bevilge det ansøgte.

^{293/94}. Til Efterretning toges en fra Byfogden i Aarhus under 25de f. M. fremkommen Meddelelse om, at Fæstefone Fru Bøwing Dahl under 6te f. M. har forset sig imod Bestemmelserne i Regler for Fæstevirksomheden i Aarhus ved at bortfæste en Pige, der ikke var forsynet med Skudsmaalsbog og uden at forvisse sig om, at intet bestaaende Tyendeforhold var til Hinder derfor, hvad forøvrigt heller ikke er oplyst at have været Tilfældet, for hvilken Forseelse Fæstefonen har erlagt en Bøde af 10 Kr. til Politikassen.

^{295/94}. Et fra St. Stefansforeningens Afdeling for Aarhus under 15de f. M. fremkommet Andragende om forøget Tilskud fra Ræmnerkassen i Anledning af den paatænkte Antagelse af en 4de Diafonisje blev henvist til Afgørelse under Budgetbehandlingen. (Se Mødet den 1ste Novbr.)

^{298/94}. I Anledning af følgende fra Generaldirektoratet for Statsbanedriften modtagne Skrivelse af 25de f. M. (mærket III Journ. Nr. 5276):

„Under Henvisning til det ærede Byraads Skrivelse af 10de Marts f. A. (se Mødet den 9de Marts 1893 under Sag Nr. ^{80/93}) angaaende Renholdelsen af Aarhus Havnespor meddeles herved, at Statsbanedriften i den forløbne Del af indeværende Kalenderaar har foranlediget Sporene

rense, da man som anført i Generaldirektoratets Skrivelse af 4de Marts f. A. er gaaet ud fra, at den ved Byraadets Skrivelse af 17de November 1891 og Skrivelse herfra af 3dje December f. A. fastsatte Ordning med Hensyn til Sporenes Renholdelse stadig er gældende, saalænge der ikke fra Byraadets Side træffes anden Bestemmelse.

Om hvorvidt Byraadet maatte have noget mod ovenstaaende at erindre indføres en behagelig Udtalelse."

vedtog man i Overensstemmelse med Havneudvalgets Indstilling at svare, at den ovennævnte Ordning stadig forudsattes at være gældende, saa længe der ikke træffes anden Bestemmelse.

Svarskrivelse er afgaaet den 8de September.

^{300/94}. Et fra Bygningsinspektøren foreliggende Andragende af 28de f. M. om Forhøjelse af den ham tilstaaede Kontor- og Medhjælpsgodtgørelse henvistes til Afgørelse under Budgetbehandlingen. (Se Mødet den 1ste Novbr.)

^{301/94}. Til Efterretning toges et Cirkulære af 28de f. M. fra Bestyrelsen for den danske Købstadsforening, hvorved der fremjendes Eksemplarer af Foreningens Love i den paa Købstadmødet i Svendborg den 9de Juli d. A. vedtagne Skikkelse, Eksemplarer af de paa Mødet vedtagne Resolutioner samt Fortegnelse over de valgte Repræsentantskabsmedlemmer og den af disse valgte Bestyrelse.

^{308/94}. En gennem Brandkommissionen under 29de f. M. fremkommen Indstilling fra Brandinspektøren om Opførelse af 2 Kaserne, en i den nordlige og en i den sydlige Del af Byen, til Brug for det faste Brandmandskab vedtog man at henvise til Erklæring af Budgetudvalget.

Jfr. Sag Nr. ^{377/93} i Mødet den 16de Novbr. 1893.

^{305/94}. Fra den kommunale Valgbestyrelse forelaa der Meddelelse om, at de Herrer A. Peterzen, N. Jensen, F. Hansen, J. Petersen, J. Jensen, E. P. Hansen, J. P. Sørensen og J. P. A. Sørensen ved det den 31te f. M. foretagne Valg paa den større Halvdel af Lignings-

kommisſionens Medlemmer vare valgte til Medlemmer af denne Kommisſion, ſamt om at Købberſmedmeſter N. Wiſſon ved et ſamme Dag i Overensſtemmeſe med Byraadets Billigheſe i Mødet den 16de ſ. M. ſamtidig foretaget Valg af et Medlem til Byraadet var valgt ſom ſaadant i Stedet for afdøde Gørtlermeſter N. Halb.

313/94. Efter Indſtilling af Havneudvalget tillagdes der den over Mægler v. d. Hudes tidligere Ejendom, Matr.-Nr. 835 af Bygrunden, nylig anlagte Forbindelſesgade imellem Havnegade og Revet Navn af „Windebrogade“.

315/94. Et fra Beſtyrelſen for Aarhus techniſke Skole til Erklæring foreliggende Andragende til Indenrigsminiſteriet om Statstilſkud til Skolens Drift i 1894—95 vedtog man, i Betragtning af den ſtore Nytte Skolen ſtifter, at ledſage med Byraadets beſte Anbefaling.

Mødet den 13de September.

354/92. I Anledning af en fra en herværende Slagtermeſter paa egne og Jagſællers Begne fremkommen Foreſpørgſel om Tiden for Aabningen af det offentlige Slagtehus vedtog man at ſvare, at før i Juni Maaned 1895 kunde der efter Byraadets Formening ikke være Tale om at tage Slagtehuſet i Brug.

(Se Møderne den 6te d. M. og den 27de d. M.)

21/93. I Anledning af en Stiftamtet i Medſør af Byraadets Beſlutning i Mødet den 12te Januar 1893 under 19de ſ. M. tilgaaet Anmodning om at foranledige den Kommunen tilkomende Refuſion bl. a. vedrørende Udgifterne ved Koppeepidemien her i Købſtaden i Maret 1891 anvist til Udbetaling, havde Stiftamtet i Skrivelſe af 8de d. M. med Henſyn til, at der under den offentlige Behandling af Epidemien uden Samtykke af Amtsraad eller Byraad er blevet indlagt to Patienter fra Randers Amtsradsfreds paa Epidemihuſet, hvad Byraadet havde henledet